

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในหัวข้อ "เทคโนโลยีสารสนเทศกับการแสวงหาข่าวสารของนักลงทุนในหลักทรัพย์" เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยเฉพาะ นักลงทุนรายย่อย ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ ว่ามีการเปิดรับข้อมูลโดยผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไม่ ถ้าเปิดรับ เปิดรับข้อมูลประเภทใด และมีความพึงพอใจในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งดังกล่าวหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ในการศึกษา ผู้ทำวิจัยได้อาศัยทฤษฎีและแนวคิดทางการสื่อสาร 2 แนวคิดหลัก ได้แก่

1.A Model of Information Seeking เป็นการเน้นให้เห็นว่าก่อนที่ผู้รับสารจะใช้สื่อ จะต้องมีการคัดเลือก ตัดสินใจหาข้อมูลก่อน แล้วจึงลงมือกระทำ หรือคิดเลือกเปิดรับสื่อ

2.A Uses and Effect Model ซึ่งกล่าวถึง ตัวเนื้อหาสาระของสื่อและการใช้สื่อเป็นส่วนทำให้เกิดความสำเร็จ

A Model of Information Seeking (แบบจำลองการแสวงหาสารสนเทศ)

ก่อนที่นักลงทุนจะตัดสินใจซื้อหรือขายหลักทรัพย์ นักลงทุนจะได้รับสิ่งเร้า หรือถูกกระตุ้นให้เกิดความต้องการทั้งในลักษณะที่เกิดขึ้นจากตัวนักลงทุนเอง คือ ต้องการซื้อหรือขาย หรือถูกกระตุ้นจากปัจจัยภายนอก ซึ่งก็คือ ข่าวสารจากสื่อต่างๆ เช่น ข่าวสารการเคลื่อนไหวของดัชนีราคาหุ้น หรือ ราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศ หรือข่าวสารวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมือง

เมื่อนักลงทุนได้รับสิ่งเร้า เช่น ข้อมูลข่าวสารต่างๆ นักลงทุนอาจจะเอาใจใส่ต่อสิ่งเร้านั้นหรือไม่ก็ได้ ถ้าสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่นักลงทุนได้รับไม่จูงใจพอที่จะทำให้การลงทุนสนใจดำเนินการที่จะเข้าซื้อหรือขายหลักทรัพย์ นักลงทุนก็จะปิดรับสิ่งเร้าหรือข่าวสารนั้นๆ

แต่ถ้านักลงทุนให้ความสนใจกับสิ่งเร้าหรือข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ ในระยะต่อไปก็จะเกิดการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งเร้าหรือข้อมูลข่าวสารที่ได้รับและจินตภาพของความเป็นจริง ตามที่นักลงทุนแต่ละรายมีอยู่ นักลงทุนจะนำข้อมูลข่าวสารหรือสิ่งเร้าที่ได้รับมาเปรียบเทียบกับความเชื่อ ความรู้และเป้าหมายของตน

ตัวอย่างเช่น เมื่อมีการเคลื่อนไหวของราคาหุ้นตัวใดตัวหนึ่งอย่างรุนแรงหรือผิดปกติและ

หุ้นดังกล่าว นักลงทุนกำลังให้ความสนใจจะเข้าซื้อ หรือขาย หรือกำลังถือครองอยู่ นักลงทุนก็จะให้ความสนใจกับการเคลื่อนไหวของราคาหุ้นดังกล่าว และคอยติดตามการเคลื่อนไหวนั้น

นักลงทุนที่ให้ความสนใจกับหุ้นตัวใดตัวหนึ่ง มักจะมีความรู้ ความเชื่อเกี่ยวกับหุ้นตัวนั้นๆ ในระดับหนึ่ง รวมทั้งมีเป้าหมายที่จะดำเนินการกับหุ้นตัวนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมเข้าซื้อ ขาย หรือถือครองหลักทรัพย์นั้นไว้ก่อนอยู่แล้ว เมื่อได้รับการกระตุ้นจากข่าวสารนักลงทุนก็จะมาพิจารณาว่าควรจะมีปฏิกิริยาหรือดำเนินการอย่างไร หลังจากที่ได้รับข่าวสารนั้นๆ เช่น ตัดสินใจเข้าซื้อ ขายหรือถือครองหลักทรัพย์นั้นๆต่อไปหรืออาจเปลี่ยนไปให้ความสนใจกับหลักทรัพย์อื่นๆแทน เป็นต้น

ถ้าหากนักลงทุนตัดสินใจว่าจะดำเนินการบางอย่าง เช่น เข้าซื้อ ขาย หรือถือครองหลักทรัพย์นั้นๆต่อไป นักลงทุนก็จะมาพิจารณาว่า ข้อมูลเกี่ยวกับหลักทรัพย์นั้นๆที่ตนเองมีอยู่ ว่ามีเพียงพอที่จะนำมาประกอบการตัดสินใจดำเนินการใดๆได้แล้วหรือไม่ ถ้านักลงทุนคิดว่าตนเอง มีข้อมูลเพียงพอที่จะนำมาประกอบการตัดสินใจแล้ว ก็จะตัดสินใจดำเนินการต่างๆไปโดยไม่แสวงหาข้อมูลข่าวสารใดๆเพิ่มเติมอีก แต่ถ้าหากนักลงทุนตระหนักว่ายังไม่มีความรู้ที่เพียงพอ ที่จะนำมาประกอบการตัดสินใจ ก็จะเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่างๆ

ตามแบบจำลองการแสวงหาสารสนเทศ เมื่อนักลงทุนต้องการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม นักลงทุนอาจจะเลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลเฉพาะบางอย่างที่ตนเองเลือกที่จะใช้หรืออาจจะพิจารณาประเมินจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่มีอยู่ให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถรวบรวมมาได้ภายใต้ข้อจำกัดหรือเงื่อนไขต่างๆที่นักลงทุนแต่ละรายมีอยู่

นอกจากนี้ ตามแบบจำลองการแสวงหาสารสนเทศยังระบุถึง ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการแสวงหาข้อมูลข่าวสารของนักลงทุนคือ ระดับความมั่นใจของนักลงทุน ถ้าหากนักลงทุนรายใดมีความเชื่อมั่นในตนเองมาก ก็จะแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อเสริมความมั่นใจของตนน้อยลงและอาจจะหาข้อมูลที่แตกต่างจากความรู้ ความเชื่อเดิมที่ตนเองมีอยู่ ในทางตรงกันข้ามถ้าหากนักลงทุนมีความเชื่อมั่นในตนเองน้อย ก็จะแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อเสริมความมั่นใจให้กับตนเองมากขึ้น

นักลงทุนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง เช่น เชื่อมั่นว่าตนเองตัดสินใจที่จะซื้อ ขาย หรือถือครองหลักทรัพย์หนึ่ง ณ เวลา และระดับราคาหนึ่ง เป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องแล้ว ก็จะแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำมาสนับสนุนความคิดเห็นของตนน้อยลงและอาจจะเปิดรับข้อมูลที่ขัดแย้งกับความคิด ความเชื่อเดิมของตนเพื่อพิจารณาให้รอบคอบก่อนดำเนินการใดๆ เช่น อาจจะเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหลักทรัพย์ตัวอื่นๆในกลุ่มเดียวกันกับหลักทรัพย์ที่นักลงทุนตัดสินใจที่จะซื้อ ขาย

หรือถือครองไว้ เพื่อเปรียบเทียบกันว่าหลักทรัพย์ใดจะให้ผลตอบแทนสูงกว่ากัน หรืออาจจะเปรียบเทียบระหว่างอุตสาหกรรม ว่าอุตสาหกรรมใดจะให้ผลตอบแทนสูงกว่ากัน เป็นต้น ในขณะที่นักลงทุนที่มีความเชื่อมั่นน้อยกว่า แม้จะมีความสนใจที่จะเข้าซื้อ ขาย หรือถือครองหลักทรัพย์หนึ่ง ณ ราคาค่าและเวลาหนึ่ง ก็อาจยังไม่สามารถตัดสินใจดำเนินการใดๆ เพราะยังไม่มั่นใจว่าเมื่อตัดสินใจดำเนินการไปแล้ว จะได้รับผลตอบแทนตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ จึงต้องแสวงหาข้อมูลข่าวสารประกอบการตัดสินใจเพิ่มเติมมากกว่ากลุ่มที่มีความมั่นใจมากกว่า

เมื่อนักลงทุนตัดสินใจที่จะเลือกเปิดรับข่าวสารเพิ่มเติม ไม่ว่าจะ เป็นแหล่งข้อมูลใดก็ตาม หรือต้องการข้อมูลสนับสนุนความเชื่อมั่นมากขึ้นเพียงใดก็ตาม นักลงทุนก็จะต้องเลือก หรือจัดลำดับความสำคัญของแหล่งข้อมูล เพื่อที่จะเปิดรับหรือแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่มากมาย

ปัจจัยหนึ่ง ที่นักลงทุนจะคำนึงถึงในการเลือกเปิดรับข้อมูลจากแหล่งข้อมูลแหล่งข้อมูลหนึ่ง คือ ค่าใช้จ่ายเมื่อเทียบกับประโยชน์ใช้สอยที่ได้รับ เมื่อเทียบค่าใช้จ่ายระหว่างแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ แหล่งข้อมูลประเภทสื่อมวลชน คือ หนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ วิทยุ โทรทัศน์ โทรทัศน์บอกรับสมาชิก มีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างต่ำและมีอุปกรณ์เพียงแค่เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ สำหรับแหล่งข้อมูลจากโบรกเกอร์ ชับโบรกเกอร์ แม้ว่่านักลงทุนจะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายโดยตรง เนื่องจากค่าใช้จ่ายส่วนนี้แฝงอยู่กับค่าธรรมเนียมในการซื้อขายที่นักลงทุนต้องชำระเมื่อซื้อหรือขายหลักทรัพย์ และหากนักลงทุนต้องการใช้บริการอย่างครบถ้วน ก็ต้องมาใช้บริการที่ห้องค้าหลักทรัพย์ สำหรับนักลงทุนที่ต้องการใช้บริการที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยตรง สามารถไปใช้บริการได้ที่ห้องสมุด ตลาดหลักทรัพย์ ฯ และศูนย์บริการผู้ลงทุนตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ สำหรับแหล่งข้อมูลที่นักลงทุนต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าแหล่งอื่นๆ คือ บริษัทขายข้อมูล ซึ่งราคาค่าบริการก็จะแตกต่างกันไป ตามคุณภาพ ปริมาณของเนื้อหาข้อมูลที่แต่ละบริษัทให้บริการ รวมทั้งเทคโนโลยีที่นำมาใช้ โดยที่ทางตลาดหลักทรัพย์ฯ เอง ก็ให้บริการในเชิงพาณิชย์ด้วยเช่นกัน โดยขายข้อมูลในระบบฟิอาร์เอส ผ่านทางโบรกเกอร์ ชับโบรกเกอร์ สื่อมวลชนและบริษัทขายข้อมูล และยังได้มีการขายข้อมูลในระบบฟิบลิก ซิม ทั้งด้วยตนเองและผ่านทางองค์กรต่างๆ ที่กล่าวมา เช่นเดียวกับบริการข้อมูลข้อมูลในระบบฟิอาร์เอส รวมทั้งขายแก่นักลงทุนและผู้สนใจทั่วไป

แต่ว่าค่าใช้จ่ายก็ไม่ได้เป็นเพียงปัจจัยเดียวที่นักลงทุนคำนึงถึง นักลงทุนบางรายจะคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยควบคู่ไปกับค่าใช้จ่ายด้วย เช่น นักลงทุนบางรายจะบอกรับบริการข้อมูลจากบริษัทขายข้อมูลต่างๆ เนื่องจากเห็นว่าสามารถรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้สะดวก รวดเร็ว ซึ่งจะ

สามารถส่งผลให้ซื้อขายหลักทรัพย์ให้ได้ผลกำไรสูงสุดตามต้องการ นักลงทุนบางรายที่เป็นนักลงทุนประเภทซื้อเร็วขายเร็ว ต้องการข้อมูลเพื่อตัดสินใจซื้อขายให้ทันเวลา แต่ไม่สามารถไปใช้บริการที่ห้องค้าหลักทรัพย์ หรือตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ รวมทั้งไม่สามารถรอรับข้อมูลจากสื่อมวลชนต่างๆ เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เป็นต้น นักลงทุนประเภทนี้ ก็อาจจะบอกรับบริการข้อมูลจากบริษัทขายข้อมูล อาจจะบอกรับบริการข้อมูลคอมพิวเตอร์ออนไลน์ บริการข้อมูลทางโทรศัพท์มือถือ วิทยุ ติดตามตัว ระบบดาวเทียม เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกำลังความสามารถในการซื้อ ความพึงพอใจของนักลงทุนแต่ละราย รวมถึงประเภทข้อมูลที่ต้องการ เป็นต้น

ในทางตรงกันข้าม นักลงทุนที่ไม่ต้องการข่าวสารข้อมูลแบบเร่งด่วนมากนัก ก็อาจจะพึ่งพาแหล่งข้อมูลจากสื่อมวลชนต่างๆ หรือนักลงทุนอาจจะไปใช้บริการที่ห้องค้าหลักทรัพย์ หรือตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งสามารถให้บริการข่าวสารได้อย่างมาก แต่อาจจะไม่สะดวกเท่าบอกรับข้อมูลจากบริษัทขายข้อมูลต่างๆ

ลักษณะ เนื้อหาข้อมูลและความสนใจในข้อมูลข่าวสารเฉพาะ เรื่องของนักลงทุนแต่ละราย ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดในการเปิดรับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ของนักลงทุน รายละเอียดจะกล่าวไว้ในแบบจำลองการใช้ประโยชน์และผลโดยตรงของการสื่อสาร

เมื่อนักลงทุนตัดสินใจว่าจะเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลใดบ้างได้แล้ว ก็จะนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาซื้อ ขายหรือถือครองหลักทรัพย์หนึ่ง ณ ระยะเวลาและเวลาหนึ่ง หลังจากตัดสินใจดำเนินการแล้ว ก็จะมาประเมินผลหลังการซื้อ ขายหรือถือครองหลักทรัพย์นั้นๆ ว่าได้รับผลตามที่ต้องการหรือไม่ หรือมีโอกาที่จะได้รับผลตอบแทนตามที่คาดหมายไว้หรือไม่ ซึ่งการประเมินผลนี้ จะเป็นประสบการณ์ที่นักลงทุนจะนำไปใช้กำหนดและประเมินผลการใช้สื่อ รวมทั้งการตัดสินใจซื้อ ขายหรือถือครองหลักทรัพย์ ในช่วงเวลาต่อไปด้วย

A Uses and Effect Model (แบบจำลองการใช้ประโยชน์และผลโดยตรงของการสื่อสาร)

แนวคิดเรื่องการใช้ นับเป็นหัวใจของตัวแบบ Uses and Effect ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อและต้นตอที่มาของการใช้ เป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความเข้าใจ และการคาดคะเนผลต่างๆ ของกระบวนการสื่อสาร

S Windahl ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มเสนอแบบจำลองนี้เมื่อปี พ.ศ. 2522 เชื่อว่าแนวความคิดการใช้สื่อ ที่เห็นว่าเป็นกระบวนการซับซ้อน มีประโยชน์มากกว่าการมองแบบเดิม กล่าวคือจะเน้นเรื่องการใช้สื่อจะต้องพิจารณาเรื่องปริมาณของสารที่ได้รับ แบบต่างๆ ของตัวเนื้อหาสาระ ตลอด

จนความสัมพันธ์กับสื่อที่ใช้ รวมถึงวิธีการที่ใช้สื่อ

สำหรับ Uses and Gratification การใช้สื่อนั้นถูกกำหนดโดยความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล แต่ในแบบจำลองที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยนี้ ความจำเป็นต้องให้เป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การใช้สื่อ คุณลักษณะของแต่ละบุคคล ความคาดหวัง ความเข้าใจสื่อและระดับการเข้าถึงสื่อ จะนำไปสู่การตัดสินใจของแต่ละบุคคลในเรื่องที่จะใช้หรือไม่ใช้เนื้อหาสาระในสื่อ ผลที่ปรากฏออกมาของกระบวนการสื่อสารและความสัมพันธ์ของการใช้ประโยชน์ของสื่อ ประกอบกันเป็นส่วนสำคัญส่วนที่สองของแบบจำลอง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์กับผลที่ปรากฏ จะอยู่ในรูปลักษณะที่ต่างกันไป

1. ในแบบจำลองว่าด้วยผลตรง ส่วนมากนั้นลักษณะ เนื้อหาของสื่อจะเป็นตัวกำหนดผลที่ปรากฏออกมาเป็นส่วนใหญ่
2. ในแบบจำลองว่าด้วยผลตามมา การใช้ประโยชน์จากสื่อจะเป็นตัวกำหนดการแสวงหาข่าวสารมากกว่าคุณลักษณะ เนื้อหาสาระของสื่อ
3. ในแบบจำลองว่าด้วยผลผสวน ทั้งตัวเนื้อหาสาระของสื่อและการใช้ประโยชน์จากสื่อเป็นตัวกำหนดการแสวงหาข่าวสาร

จากแบบจำลองการใช้ประโยชน์และผลโดยตรงของการสื่อสาร (A Uses and Effect Model) นักลงทุนที่เข้าซื้อขายหลักทรัพย์ในท้องค้าหลักทรัพย์ของโบรกเกอร์หรือซบโบรกเกอร์อาจจะตัดสินใจเลือกใช้แหล่งข้อมูลผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็น อิเลคทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ (หรืออาจเรียกว่าจออินเวสเตอร์หรือจอวีไอพี) มูฟวี่งไซน์ ที่วีวอลล์ ในท้องค้าหลักทรัพย์ที่นักลงทุนไปใช้บริการ หรืออาจจะรับบริการของทางบริษัทเอกชน ไม่ว่าจะเป็นบริการคอมพิวเตอร์ออนไลน์ บริการข้อมูลในระบบดาต้าบรอดแคสต์ บริการข้อมูลของวิทยุติดตามตัวหรือบริการข้อมูลของโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น หรือนักลงทุนเลือกที่จะแสวงหาข่าวสารผ่านทางสื่อเดิม เช่น หนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ วิทยุ โทรทัศน์ เคเบิลทีวี หรือรับข้อมูลจากเพื่อนฝูงญาติพี่น้อง ทั้งนี้การตัดสินใจเลือกใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น อาจจะเป็นผลมาจากเนื้อหาที่สื่อต่างๆนำเสนอ หรือเป็นเพราะว่านักลงทุนมีความคิดว่าสามารถใช้ประโยชน์ จากแหล่งข้อมูลที่ตนเลือกใช้ได้มีประสิทธิภาพมากกว่า หรืออาจจะเป็นทั้งสองเหตุผล คือ ทั้งใช้ประโยชน์ ได้ดีกว่า มีประสิทธิภาพมากกว่า และมีความพึงพอใจในเนื้อหาสาระที่นำเสนอ

ด้านเนื้อหาที่นักลงทุนในหลักทรัพย์สามารถนำมาวิเคราะห์ เพื่อประกอบการตัดสินใจ

ซื้อขายหลักทรัพย์ แบ่งได้อย่างกว้างๆ ได้ 2 ประเภท คือ ข้อมูลด้านปัจจัยพื้นฐานและข้อมูลทางด้านราคาและปริมาณการซื้อขายเพื่อนำมาวิเคราะห์ทางด้านเทคนิค ข้อมูลราคาหุ้นและปริมาณการซื้อขายจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับราคาในอดีต เพื่อที่จะคาดคะเนราคาในอนาคต คูปริมาณการซื้อขายในอดีต เพื่อที่จะคาดคะเนราคาหุ้นในอนาคต หรือที่เรียกว่าการวิเคราะห์ทางเทคนิค สำหรับข้อมูลทางด้านปัจจัยพื้นฐาน ประกอบด้วย ข้อมูลทางการเมือง เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริษัท

ข้อมูลทางการเมืองจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับภาวะทางการเมืองในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อที่นักลงทุนจะสามารถประเมินได้ว่า ภายใต้นโยบายของรัฐบาลที่เปลี่ยนแปลงไป จะมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมและกิจการของบริษัทที่ผู้ลงทุนสนใจที่จะลงทุนซื้อหุ้นนั้นอย่างไร

ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตเพื่อดูว่าจะมีผลกระทบต่อสภาวะอุตสาหกรรมต่างๆ และสภาพของตลาดหุ้นโดยส่วนรวมอย่างไรบ้าง ข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะทางเศรษฐกิจ จะรวมถึงเศรษฐกิจระดับจุลภาค (Microeconomics) และระดับ (Macroeconomics) หรือแม้แต่เชิงนโยบายทุกอย่างตั้งแต่ นโยบายการเงินและการคลัง

ข้อมูลทางด้านอุตสาหกรรมจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะอุตสาหกรรม เพื่อดูแนวโน้มว่า อัตราการเจริญเติบโตในอนาคตจะเป็นอย่างไร เพื่อที่นักลงทุนสามารถตัดสินใจเลือกอุตสาหกรรมที่ได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะผลการดำเนินงาน และแนวโน้มในอนาคตของกิจการเป้าหมาย โดยเน้นในการหาแนวโน้มของการเจริญเติบโตในอนาคต เพื่อนำมาคำนวณหามูลค่าที่แท้จริง ผลการวิเคราะห์ทำให้นักลงทุนทราบว่าบริษัทมีความเสี่ยงทางธุรกิจ และทางการเงินมากน้อยเพียงใด

ข้อมูลต่างๆที่กล่าวมาข้างต้น มีที่มาจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในและต่างประเทศ เช่น กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม ตลาดหลักทรัพย์ฯ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ สถาบันเพื่อการวิจัยและพัฒนาประเทศไทย สำนักข่าวทั้งในและต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งแหล่งข้อมูลเหล่านี้ เป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งนักลงทุนสามารถหาข้อมูลโดยตรงได้จากแหล่งข้อมูลดังกล่าว หรือ

ผ่านทางสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ วิทยุ โทรทัศน์ โทรทัศน์บอกรับสมาชิก รวมทั้งบริษัทขายข้อมูล โบรกเกอร์หรือซัพโบรกเกอร์

ในประเด็นเรื่องเนื้อหาที่นำเสนอผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อมวลชน บริษัทขายข้อมูล โบรกเกอร์ ซัพโบรกเกอร์หรือตลาดหลักทรัพย์ฯ อาจมีความแตกต่างกันไม่มากนัก เนื่องจาก ลักษณะและข้อจำกัดในการนำเสนอข้อมูลของสื่อต่างๆ

ตลาดหลักทรัพย์ฯถือเป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นทางด้านหลักทรัพย์แห่งแรก เพราะจะเป็นผู้จัดการด้านระบบการซื้อขายและระบบการเผยแพร่ข้อมูล บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ต้องส่งข้อมูลต่างๆของบริษัทให้กับทางตลาดหลักทรัพย์ฯก่อนที่จะเสนอต่อสื่อมวลชนต่างๆหรือประกาศต่อสาธารณชนได้ ข้อจำกัดของตลาดหลักทรัพย์ฯในการนำเสนอข้อมูลคือสามารถนำเสนอได้เฉพาะข้อเท็จจริงหรือข้อมูลดิบเท่านั้น ไม่สามารถแทรกความคิดเห็นหรือการวิเคราะห์ใดๆได้

บริษัทขายข้อมูลมีแหล่งข้อมูลเดียวกันกับสื่อมวลชนรวมทั้งสื่อมวลชนเองก็เป็นแหล่งข้อมูลให้กับบริษัทขายข้อมูลด้วย

โบรกเกอร์และซัพโบรกเกอร์จะได้รับข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเดียวกันกับที่สื่อมวลชนได้รับ รวมทั้งสื่อมวลชนและบริษัทขายข้อมูลเองก็เป็นแหล่งข้อมูลให้กับโบรกเกอร์ ซัพโบรกเกอร์อีกด้วย ข้อมูลที่เป็นจุดเด่นของโบรกเกอร์ ซัพโบรกเกอร์ คือข้อมูลในเชิงวิเคราะห์ เนื่องจากโบรกเกอร์ ซัพโบรกเกอร์ มีบุคลากรที่มีความสามารถทางด้านหลักทรัพย์ มาทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลดิบต่างๆที่ได้มา เพื่อนำเสนอแก่นักลงทุน รวมทั้งเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนต่างๆ รวมทั้งบริษัทขายข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อนักลงทุนอีกทอดหนึ่ง นอกจากนี้ โบรกเกอร์ ยังได้รับข้อมูลจากระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ด้วยคอมพิวเตอร์ของตลาดหลักทรัพย์ฯ อีกด้วย

กล่าวโดยสรุป ทั้งสื่อมวลชนประเภทต่างๆ บริษัทขายข้อมูล โบรกเกอร์ ซัพโบรกเกอร์ จะเปิดรับข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเดียวกัน รวมทั้งยังเป็นแหล่งข้อมูลให้แก่อีกกันและกันอีกด้วยแต่เนื้อหาข้อมูลที่นำเสนอจะแตกต่างกันไปตามลักษณะและข้อจำกัดของสื่อประเภทต่างๆ รวมทั้งความรู้ และความสามารถของบุคลากร ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ นโยบายขององค์กร รวมทั้งความพร้อมในด้านต่างๆของแต่ละองค์กรด้วย เช่น ความพร้อมด้านเงินทุน อุปกรณ์และปัจจัยสนับสนุนอื่นๆอีกด้วย

การตัดสินใจเลือกใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ของนักลงทุนแต่ละราย จะแตกต่างกันไป ชาร์ลส์ สมิธ (Charles Smith) ได้แบ่งนักลงทุนตามลักษณะของการมองตลาด

หลักทรัพย์ ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ผู้มองตลาดโดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน นักลงทุนกลุ่มนี้ให้ความสนใจเป็นพิเศษ เกี่ยวกับผลกำไร มูลค่าราคาที่เหมาะสมของหุ้น รวมทั้งฐานะทางบัญชีและทรัพย์สินของบริษัท ฯลฯ นักลงทุนกลุ่มนี้จะให้ความสนใจในข่าวสารและข้อมูลมากกว่านักลงทุนคนอื่นๆ และจะนำมาตีความแยกแยะอีกครั้งหนึ่งด้วยวิจารณญาณ ตรึกตรองเป็นเวลานาน ก่อนจะลงทุนซื้อหรือขายหุ้น

2. ผู้มองตลาดโดยใช้ข่าววณ นักลงทุนกลุ่มนี้มุ่งความสนใจในด้านอุปสงค์และอุปทานที่มีผลต่อราคาหุ้น อันเกิดจากบุคคลกลุ่มหนึ่งหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่ง เข้ามามีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวของราคาหุ้นในตลาด นักลงทุนกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับเรื่องของบุคคลมากกว่าหลักวิชาการ และสนใจข่าววณมากกว่าข่าวสารเหตุการณ์หรือตัวเลขทางเศรษฐกิจ มูลค่าที่แท้จริงของหุ้นไม่มีความหมายเท่ากับการที่ได้อ่านในขณะนี้ นักลงทุนกลุ่มนี้หรือสถาบันใดคิดจะรองรับหุ้นนั้น

3. ผู้มองตลาดโดยใช้หลักวัฏจักรหรือแผนภูมิ เชื่อว่าตลาดมีการเคลื่อนไหวอย่างมีระบบ โดยมีหลักการที่คู่สลับซับซ้อน ยากที่นักลงทุนผู้อื่นจะเข้าใจ โดยเฉพาะการนำสภาพตลาดในอดีตมาคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต และเชื่อว่าหุ้นแต่ละตัวมีการเคลื่อนไหวที่มีแบบฉบับเฉพาะตัว ซึ่งนักลงทุนจะจับการเคลื่อนไหวได้ด้วยการศึกษาและติดตามเฝ้าดูอย่างจริงจัง

4. ผู้มองตลาดโดยใช้หลักการเคลื่อนไหวขึ้นลงของตลาดเพียงอย่างเดียว นักลงทุนกลุ่มนี้มองการเคลื่อนไหวของหุ้นตัวใดตัวหนึ่งที่ตนสนใจ พร้อมกันไปกับการเคลื่อนไหวของตลาดทั้งตลาด เพื่อคว้าข้อมูลและข่าวสารใดข่าวสารหนึ่งที่มีผลกระทบต่อราคาหุ้นและต่อสภาพตลาดอย่างไร และแม้ว่านักลงทุนกลุ่มนี้จะยอมรับว่า ตลาดขึ้นอยู่กับปัจจัยทางเศรษฐกิจ ข้อมูลข่าวสารและการเคลื่อนไหวที่เป็นไปตามวัฏจักร แต่โดยความเป็นจริง นักลงทุนกลุ่มนี้ยังให้ความสำคัญถึงจังหวะเวลา โอกาสและโชค มากกว่าปัจจัยอย่างอื่น เพราะเชื่อว่าสิ่งเหล่านี้คือประสาทสัมผัสที่สำคัญ นักลงทุนกลุ่มนี้เชื่อว่าการมีประสาทสัมผัสพิเศษ จะทำให้พวกตนสามารถตีความหมายเหตุการณ์และข่าวสารได้ดีกว่านักลงทุนอื่นๆ การเคลื่อนไหวของราคาหุ้นจึงมิได้ขึ้นอยู่กับรายงานข้อเท็จจริง เช่นเดียวกันไปหมด ข้อมูลบางอย่างอาจจะได้รับความสนใจ แต่บางข้อมูลอาจจะไม่มีความหมายเลย นักลงทุนกลุ่มนี้เชื่อว่าพฤติกรรมของตลาดหุ้นแตกต่างกันไปตามกาลวาระ และตามความรู้สึกอารมณ์ของนักลงทุน

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เป็นปัจจัยด้านเนื้อหาที่ส่งผลให้นักลงทุนเลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ แต่ปัจจัยทางด้านเนื้อหาของข้อมูลข่าวสาร ไม่ได้เป็นเพียงแค่ว่าปัจจัยเดียวที่ส่งผล

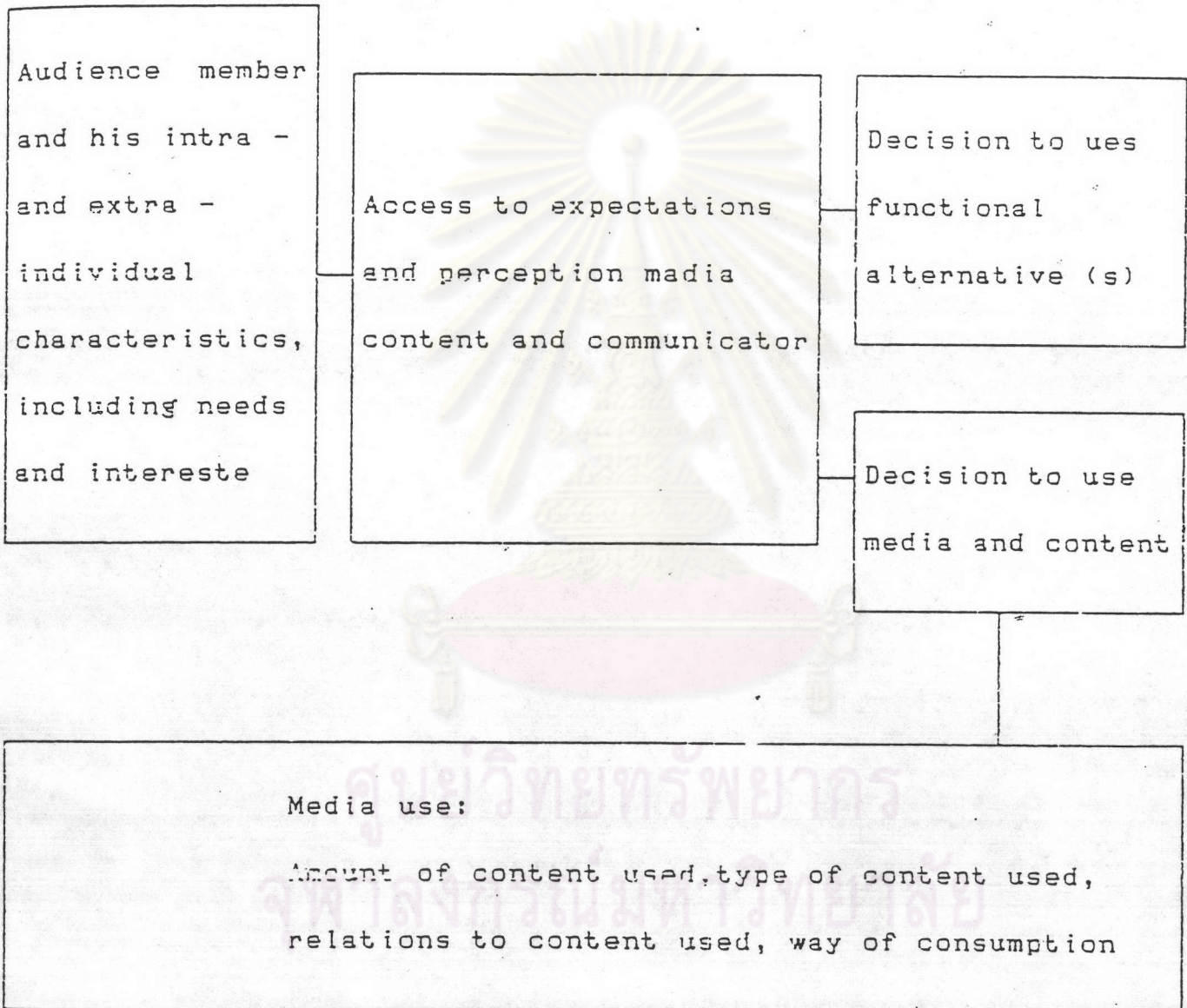
ให้นักลงทุนเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ การใช้ประโยชน์จากสื่อยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งด้วย เพราะในประเด็นเรื่องการใช้ประโยชน์จากสื่อ แบบจำลองนี้จะคำนึงถึงลักษณะเฉพาะ ทั้งภายในและภายนอกของปัจเจกบุคคล ความคาดหวัง การรับรู้เกี่ยวกับสื่อ รวมทั้งอัตราของการเข้าถึงสื่อว่าจะนำไปสู่การตัดสินใจของปัจเจกบุคคล ในการที่จะใช้หรือไม่ใช้เนื้อหาของสื่อ ลักษณะทั้งภายในและภายนอกของนักลงทุนแต่ละราย จะรวมถึง ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ นอกจากนี้ยังรวมถึงพฤติกรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์อีกด้วย ซึ่งลักษณะเฉพาะเหล่านี้ จะส่งผลถึงพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ เช่น สื่อมวลชนต่างๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือ เปิดรับข้อมูลผ่านช่องทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย ข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์ฯ โบรกเกอร์ ชับโบรกเกอร์และบริษัทขายข้อมูล

นอกจากนี้นักลงทุนแต่ละรายยังมีความคาดหวัง การรับรู้เกี่ยวกับสื่อ รวมทั้งการเข้าถึงสื่อประเภทต่างๆแตกต่างกันไป เช่น นักลงทุนบางรายเชื่อถือข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่า สื่อประเภทอื่นๆ หรือ นักลงทุนบางรายพึงพอใจที่จะเปิดรับข้อมูลผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ เนื่องจากตระหนักว่าสามารถรับข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว แต่อย่างไรก็ตาม การที่จะเปิดรับข้อมูลผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ถ้าไม่ไปใช้บริการที่ห้องค้าหลักทรัพย์ก็ต้องบอกรับบริการของบริษัทขายข้อมูล ซึ่งถือเป็นปัจจัยในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลประการหนึ่ง นอกจากนี้ในระหว่างแหล่งข้อมูลประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยกัน นักลงทุนแต่ละรายยังเลือกใช้แตกต่างกันไปตามประโยชน์การใช้สอย เช่น นักลงทุนที่ดูข้อมูลเพียงแค่อุปสงค์และอุปทานในตลาด ก็สามารถดูข้อมูลได้จากอิเล็กทรอนิกส์ ที่วิวอลล์ หรือรายงานราคาหลักทรัพย์ทางวิทยุติดตามตัว หรือทางโทรศัพท์มือถือ ไม่จำเป็นต้องใช้จากจอคอมพิวเตอร์ หรือ ที่เรียกว่าบริการข้อมูลคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ในขณะที่นักลงทุนที่ต้องการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ลึกซึ้งกว่า ก็อาจจะเปิดรับข้อมูลผ่านทางคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ทั้งจากห้องค้าหลักทรัพย์และบอกรับเป็นการส่วนตัว

จากปัจจัยเรื่องการใช้ประโยชน์ที่กล่าวมาข้างต้น จะส่งผลให้นักลงทุนตัดสินใจว่าจะเลือกเปิดรับข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามจากแบบจำลองการใช้ประโยชน์และผลโดยตรงของการสื่อสาร ยังมองอีกในแง่ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้แหล่งข้อมูลต่างๆ ของนักลงทุน อาจเป็นผลมาจากทั้งตัวเนื้อหาที่นำเสนอผ่านสื่อต่างๆ และการใช้ประโยชน์จากสื่อรวมกันทั้งสองปัจจัย

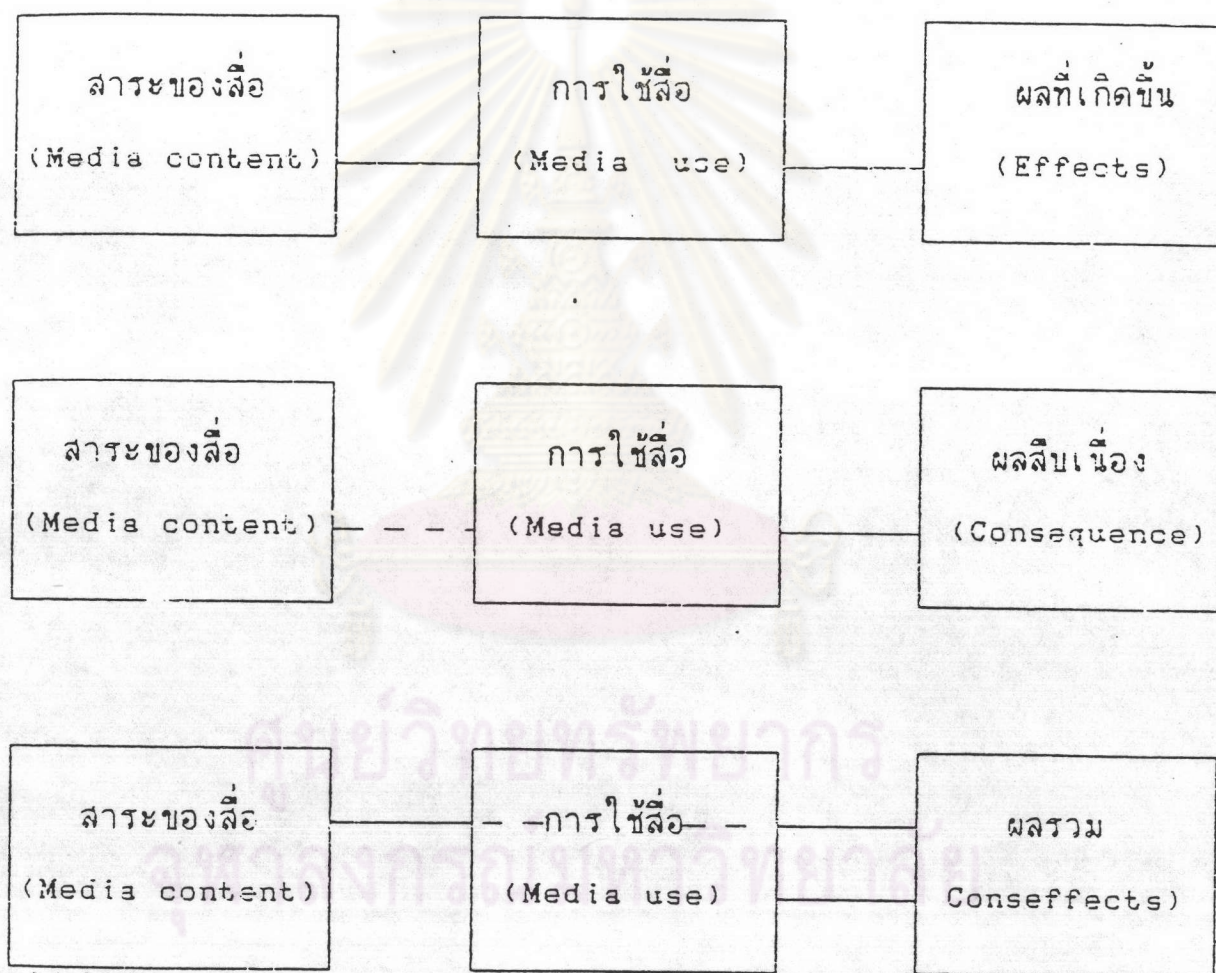
แผนภูมิที่ 1

แสดงความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการใช้สื่อและตัวกำหนดต่างๆ

แผนภูมิที่ 2

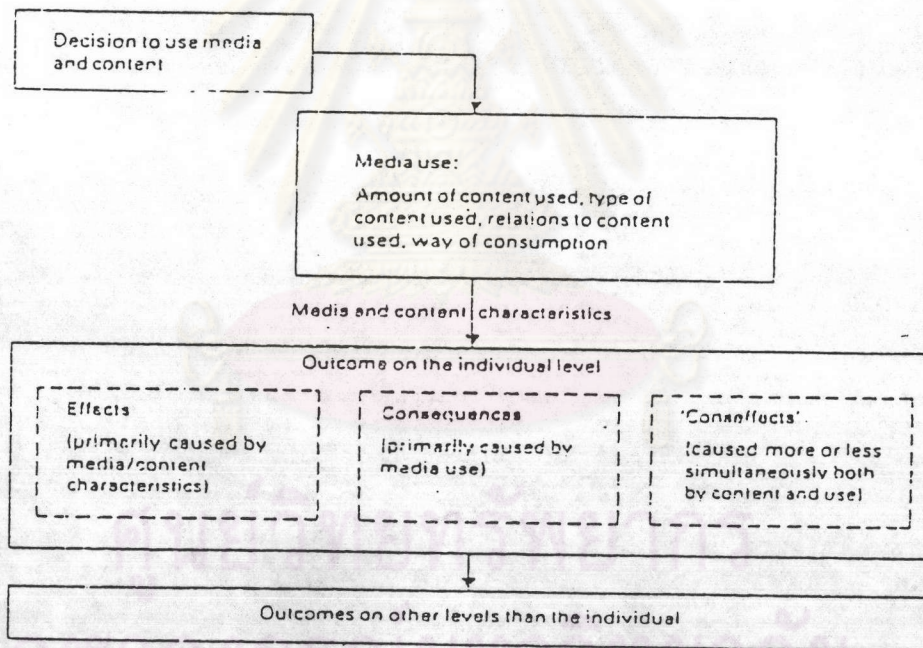
แสดงความสัมพันธ์ที่เป็นไปได้ตามลักษณะระหว่างเนื้อหาของสื่อ
การใช้ประโยชน์และผลที่ปรากฏออกมา

แผนภูมิที่ 3

แสดง "การใช้ประโยชน์" และ "ผลที่ปรากฏออกมา"

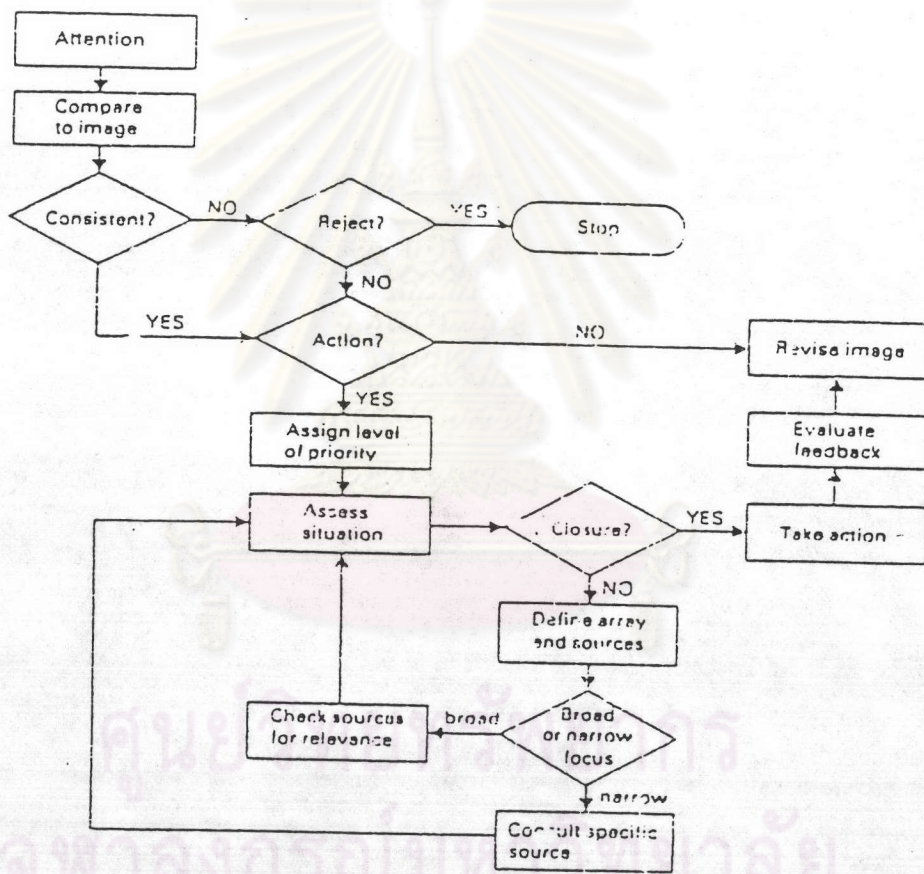
ของรูปแบบจำลองว่าด้วยการใช้ประโยชน์และผลโดยตรงของสื่อมวลชน

The 'use' and the 'outcome' part of the uses and effects model.

แผนภูมิที่ 4

แสดงสายงานเกี่ยวกับการแสวงหา
การหลีกเลี่ยงและการจัดกระบวนการสารสนเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง "เทคโนโลยีสารสนเทศกับการแสวงหาข่าวสารของนักลงทุนในหลักทรัพย์" ได้แก่

ลดาวัลย์ ไทยธัญพานิช (2536) นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษาถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ผู้บริหารของตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้วางนโยบายให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นศูนย์กลางสารสนเทศด้านข้อมูลการซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพและพัฒนาให้เป็นตลาดสากล โดยได้มีการวางนโยบายเสริมเพื่อตอบสนองนโยบายหลักดังกล่าว 3 ประการ คือ

1. นโยบายในการพัฒนาระบบการซื้อขายหลักทรัพย์จากระบบเคาะกระดาน มาเป็นการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี 2531 โดยตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้เปลี่ยนระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ เป็นระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ด้วยคอมพิวเตอร์ หรือระบบ ASSET (Automated System For The Stock Exchange of Thailand) เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 ทำให้การซื้อขายหลักทรัพย์มีความสะดวก รวดเร็วและสามารถแพร่กระจายข้อมูลความเคลื่อนไหวของหุ้นได้รวดเร็วขึ้นโดยข้อมูลในระบบ ASSET นี้ โบรกเกอร์จะนำไปแสดงแก่ผู้ลงทุนที่เป็นลูกค้าของบริษัท

2. นโยบายการสร้างความเท่าเทียมกันในการกระจายข้อมูลแก่ผู้ลงทุน โดยได้จัดทำระบบรายงานราคาหลักทรัพย์ เพื่อให้ข้อมูลด้านความเคลื่อนไหวของราคาหุ้น ที่สามารถเผยแพร่ไปยังผู้ลงทุนทั่วไป โดยการถ่ายทอดเสียงการรายงานราคาหุ้นผ่านทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 นอกจากนี้ ยังเปิดให้บริการแก่ผู้ที่ต้องการเป็นสมาชิกด้วยโดยเสียค่าใช้จ่าย ในการรับบริการ

3. นโยบายในการสนับสนุนให้ผู้ลงทุนได้มีข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจ ในการลงทุน ตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้จัดตั้งศูนย์ข้อมูลขึ้น เพื่อรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจลงทุน เช่น ข้อมูลพื้นฐานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ และข้อมูลเชิงสถิติของหุ้นต่างๆ แต่การเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวยังไม่แพร่หลาย ผู้ลงทุนต้องเดินทางมารับบริการที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ เท่านั้น

เมื่อตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้พัฒนาระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข้อมูลขึ้นแล้ว ผู้ลงทุนก็สามารถรับบริการข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้หลายช่องทางมากขึ้น โดยการให้บริการ

โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ นอกจากนี้ยังสามารถรับข้อมูลด้านความเคลื่อนไหวของราคาได้โดยตรงจากสื่อมวลชนทั่วไปและสื่อที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ เลือกเป็นสื่อเฉพาะ ได้แก่ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ ส่วนผู้ลงทุนที่เป็นลูกค้าของโบรกเกอร์สามารถดูราคาได้จากอิเล็กทรอนิกส์ทรอนิกบอร์ดที่วีวอลล์ และจากเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีการเชื่อมโยงข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์ฯ ไปยังบริษัท นอกจากนี้ ยังชี้ให้เห็นถึงปัญหาหรืออุปสรรคจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของตลาดหลักทรัพย์ฯ ดังนี้

1. ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์
 2. ปัญหาด้านเครื่องมือ ทั้งปัญหาด้านความไม่พร้อมในการติดตั้งอุปกรณ์ ขีดจำกัดด้านความสามารถของอุปกรณ์และความล่าช้าในการพัฒนาโปรแกรม
 3. ปัญหาการต่อต้านนวัตกรรมในระยะแรกของโบรกเกอร์
 4. ปัญหาด้านผู้ใช้ข้อมูล อันเนื่องมาจากผู้ลงทุนขาดความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน ในการลงทุน ความรู้ด้านการใช้อุปกรณ์และความได้เปรียบเสียเปรียบในการได้รับข้อมูลของผู้ลงทุน
- นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นถึง แนวโน้มในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของตลาดหลักทรัพย์ฯ ว่าในอนาคต จะเป็นการนำข้อมูลลักษณะเดียวกับที่เผยแพร่ในปัจจุบันมาปรับปรุงด้านความถูกต้องแม่นยำ ความสามารถในการเผยแพร่กระจายได้รวดเร็วและสร้างความเท่าเทียมกันมากขึ้น รวมทั้งปรับปรุงด้านรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจมากขึ้น รวมทั้งจะมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังผู้ลงทุนโดยตรง คือ การส่งข้อมูลผ่านคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ซึ่งหากพิจารณาแล้วจะเห็นว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลนั้น จะยังคงทำให้เกิดช่องว่าง ในการได้รับข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ย่อมทำให้ผู้ที่ไม่สามารถใช้เครื่องมือดังกล่าวเสียเปรียบในการได้รับข้อมูล

จากการวิจัยของสมพงษ์ อรพินท์ ถึงทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นเพศชาย ร้อยละ 66.02 เพศหญิง ร้อยละ 33.98 ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีอาชีพหลักเป็นลูกจ้างบริษัทเอกชน และมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยส่วนใหญ่ มีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาทต่อเดือน มีประสบการณ์ในการซื้อขายหุ้นมาแล้ว 2-3 ปี

ทางด้านสิ่งจูงใจสำคัญที่ลงทุน ผลการศึกษาวิจัยของสมพงษ์ อรพินท์ พบว่าเป็นเพราะ

ต้องการส่วนเพิ่มของทุนร้อยละ 44.90 เพราะต้องการเงินปันผลร้อยละ 22.17 เพราะเพื่อนฝูงชักชวนร้อยละ 8.30 นอกจากนั้นก็เพื่อสะสมความมั่งคั่ง ต้องการเป็นเจ้าของกิจการ และเพื่อเสี่ยงน้อย สำหรับหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจซื้อหุ้น พบว่ามีหลักเกณฑ์สำคัญ คือ ใช้อัตราเงินปันผลของหุ้น ใช้ราคาตลาดหุ้นตัดสินใจลงทุน ใช้กำไรต่อหุ้น และใช้งบดุลของกิจการที่ออกหุ้นมาพิจารณาตามลำดับ ส่วนทัศนคติต่อการตัดสินใจขายหุ้นปรากฏว่า มีถึงร้อยละ 76.27 ที่ตัดสินใจขายหุ้นด้วยตนเอง ร้อยละ 10.73 ให้เพื่อนหรือญาติช่วยตัดสินใจ ร้อยละ 9.04 ให้นายหน้าช่วยตัดสินใจ และอื่นๆ อีกร้อยละ 3.95

ผลงานวิจัยของปรากฏการ ทวีสุวรรณและคณะเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพบว่า ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกันของผู้ลงทุนในแต่ละกลุ่ม ไม่ว่าจะ เป็นทางด้านการศึกษา อาชีพหรือรายได้มีแบบแผนของพฤติกรรมการลงทุนที่ไม่แตกต่างกันมากนักเกินไป โดยนักลงทุนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาเกือบทั้งหมด มีลักษณะเป็นนักลงทุนระยะสั้นที่หวังผลในส่วนเพิ่มของทุนเป็นสำคัญ และมีความนิยมเอียงไปในด้านชอบความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์สูง จากผลการวิจัยสามารถสรุปพฤติกรรมของผู้ลงทุนได้ดังนี้

1. มุลเหตุจูงใจที่ทำให้ให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ มีความคาดหวังที่จะได้รับส่วนเพิ่มของทุนจากการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นสำคัญ โดยใช้เหตุผลพื้นฐานการดำเนินงานของกิจการเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนของตน
2. การถือหลักทรัพย์ของนักลงทุนในขณะใดขณะหนึ่ง ส่วนใหญ่จะถือหลักทรัพย์ตั้งแต่ 2 หลักทรัพย์ขึ้นไป
3. ลักษณะการถือหลักทรัพย์ของนักลงทุน ส่วนใหญ่จะถือหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งเป็นการลงทุนเพื่อหวังผลกำไรเป็นหลัก
4. นักลงทุนส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนระยะสั้น โดยมากกว่าครึ่งหนึ่งจะถือหลักทรัพย์ไว้นานไม่เกิน 1 เดือน รองลงมาเป็นผู้ที่ถือหลักทรัพย์ไว้ในช่วง 1-2 เดือน ซึ่งแสดงว่าผู้ลงทุนส่วนใหญ่เป็นนักเก็งกำไรมากกว่าจะเป็นนักลงทุน
5. อิทธิพลของดัชนีราคาหลักทรัพย์ในต่างประเทศ มีความสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้ลงทุนอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง

วิจิตร อนิรุทธิ (2534) ได้ศึกษาถึงกระบวนการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักลงทุนในหลักทรัพย์ชาวต่างประเทศและแนวโน้มรูปแบบให้ข้อมูลข่าวสารในอนาคต ได้ผลสรุปว่าตลาดหลักทรัพย์ฯ

เป็นองค์กรที่จะมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น ในการให้ข้อมูลข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของนักลงทุนทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง ธุรกิจ อุตสาหกรรม ผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนและบทวิเคราะห์หลักทรัพย์รายตัว โดยเพิ่มและพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บประมวลผลและการวิเคราะห์ที่เป็นระเบียบทันสมัย มีการให้ข้อมูลข่าวสาร ในลักษณะเครือข่ายที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายการสื่อสารอื่นๆ ก็จะสามารถตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสาร ของนักลงทุนชาวต่างประเทศได้ รวมทั้งสามารถดึงดูดใจให้มาลงทุนมากขึ้น

รวมทั้งรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักลงทุนชาวต่างประเทศในอนาคต ยังมีแนวโน้มในการนำเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยมาใช้มากขึ้น และควรเป็นระบบการสื่อสารที่เชื่อมโยงข้อมูลถึงกันได้โดยการไร้คอมพิวเตอร์เป็นต้น

นอกจากนี้ควรมีการให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี ระหว่างแหล่งข้อมูล ทั้งภายในและต่างประเทศโดยมีองค์กรกลางที่เป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลทั้งหมดไว้ด้วยกัน จึงควรเป็นระบบการสื่อสาร ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลถึงกันได้ องค์กรกลางดังกล่าว อาจจะเป็นธนาคารแห่งประเทศไทย หรือตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งในส่วนของตลาดหลักทรัพย์ฯ ควรมีนโยบายในการให้ข้อมูลแก่ทุกองค์กร สถาบันที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมกัน และควรปรับปรุงคุณภาพของข้อมูลมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจได้ ในด้านเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารควรจะทันเหตุการณ์ ชัดเจน นำเสนอในรูปแบบที่น่าสนใจ นอกจากนี้ ควรลดบทบาทของข่าวลือ โดยขจัดปัญหาข่าวภายในอย่างจริงจัง โดยอาจจะให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์(ก.ล.ต.) เป็นผู้รับผิดชอบ รวมทั้งมีการกรองข่าวสารมากขึ้น

ช่องทางหรือสื่อที่จะมีบทบาทมากที่สุดในอนาคต ได้แก่ คอมพิวเตอร์และการสื่อสารผ่านดาวเทียม ซึ่งสามารถให้ข้อมูลที่รวดเร็วถูกต้องมากขึ้น ซึ่งปัจจัยที่จะเป็นตัวกำหนดรูปแบบช่องทางการสื่อสาร ก็คือ ความรวดเร็ว ถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล ประสิทธิภาพของสื่อการแข่งขันขององค์กรต่างๆและค่าใช้จ่ายของสื่อ เป็นต้น นอกจากนี้พัฒนาการของสื่อในการให้ข้อมูลข่าวสารของตลาดหลักทรัพย์ไทย ขึ้นอยู่กับพัฒนาการการใช้สื่อของตลาดหลักทรัพย์ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศญี่ปุ่น ฮอลแลนด์หรือสหรัฐอเมริกา ฯลฯ และแม้ว่าในปัจจุบันนักลงทุนชาวต่างประเทศ จะได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าวสารอื่น เช่น จากตัวแทนหรือสาขาของบริษัทโบรกเกอร์จากต่างประเทศ หรือสำนักข่าวต่างประเทศ ความสำคัญของแหล่งข้อมูลข่าวสารในประเทศไทยจะไม่ลดความสำคัญลง เนื่องจากแหล่งข่าวสารในประเทศไทยจะสามารถให้ข้อมูลที่ละเอียด

ชัดเจนกว่า นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าประเทศไทยควรมีระบบตรวจสอบข้อมูล ซึ่งสามารถให้นักลงทุนชาวต่างประเทศตรวจสอบข้อมูลได้ตลอดเวลา

ตลาดหลักทรัพย์ฯ ในฐานะศูนย์กลางซื้อขายหลักทรัพย์น่าจะเป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งองค์กรกลาง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารให้เป็นระเบียบ ค้นหาได้ง่ายและนำข้อมูลมาใช้ได้ทันที รวมทั้ง ยังทำหน้าที่ในการจัดส่งข้อมูลข่าวสารให้แก่นักลงทุนชาวต่างประเทศ หรือองค์กรภายในประเทศ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งสารในประเทศไทยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สะดวก แก่การค้นหา และการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของนักลงทุนชาวต่างประเทศอีกด้วย

จากการศึกษาของ ชลลดา เสริมนิภารัตน์ ในเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างระบบ การสื่อสารของนักลงทุนกับการตัดสินใจซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย" พบว่า นักลงทุนส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนประเภทเก็งกำไรหรือนักลงทุนระยะสั้น (64%) มีผู้ที่เป็นนักลงทุน ระยะยาว 25% และเป็นทั้งนักลงทุนระยะยาวและนักเก็งกำไร 11%

สำหรับประสบการณ์การซื้อขายหุ้น ส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนหน้าใหม่ มีประสบการณ์การ ซื้อขายโดยเฉลี่ย 2.8 ปี เข้าซื้อขายหลักทรัพย์เพราะต้องการกำไรจากการขายหุ้น คิดเป็น 70.50% รองลงมา ได้รับผลตอบแทนสูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ 11% ส่วนที่ต้องการ รายได้ประจำจากเงินปันผลมีเพียง 2%

สำหรับวงเงินสูงสุดที่นักลงทุนใช้ในการซื้อขายหลักทรัพย์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักลงทุน รายย่อย คือมีถึง 42.50% ที่มีวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ต่ำกว่า 5 แสนบาท วงเงิน 5 แสน - 1 ล้านบาท (24%) 1-1.5 ล้านบาท (9%) 1.5-2 ล้านบาท (8%) และมากกว่า 2 ล้านบาท (16.5%)

สภาพการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า เป็นลักษณะการซื้อขาย เพื่อหวังผลจากการเก็งกำไร เป็นสำคัญ เพราะนักลงทุนส่วนใหญ่จะสนใจซื้อขายหุ้นที่มีสภาพคล่องสูง ในขณะที่ให้ความสนใจกับบริษัทผู้ออกหุ้นและเกณฑ์เกี่ยวกับราคาและผลตอบแทน เป็นหลักเกณฑ์รอง ลงมา

ในบรรดาแหล่งข่าวสารของนักลงทุนพบว่านักลงทุนเลือกใช้สื่อมวลชนมากที่สุด รองลงมา คือ บริษัทสมาชิก เพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง ตลาดหลักทรัพย์ฯ บริษัทจดทะเบียน ตามลำดับ

ประเภทของสื่อมวลชนที่นักลงทุนนิยมเลือกใช้มากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ รองลงมาคือ โทรทัศน์ วารสาร นิตยสารและวิทยุ ตามลำดับ

นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์และบริษัทบริการข้อมูลผู้จัดการได้ร่วมกันจัดทำ การสำรวจความเชื่อมั่นของนักลงทุนที่มีต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ในช่วงต้นเดือนมิถุนายน 2537 โดยกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจ เป็นกลุ่มนักลงทุนรายบุคคลในตลาดหลักทรัพย์ฯ จำนวน 210 ตัวอย่าง

จากการสำรวจ พบว่า นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่ทำการสำรวจนั้น 57.10% เป็น กลุ่มที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป การศึกษา 62.40% จบปริญญาตรี ต่ำกว่าปริญญาตรีมี 19.50% เท่านั้น ด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง 43.30% เป็นพนักงานบริษัทเอกชน รองลงมาเป็นกลุ่มผู้ประกอบการ เจ้าของกิจการ 29% กลุ่มแม่บ้าน พ่อบ้าน 9.50% และกลุ่มอาชีพอิสระ 6.50%

ในด้านวงเงินที่นักลงทุนใช้ในการซื้อขายหลักทรัพย์ แยกพิจารณาใน 2 ส่วน คือวงเงิน สดและวงเงินมาร์จิ้น

ในด้านวงเงินสด 44.40% เป็นกลุ่มนักลงทุนขนาดกลาง ที่มีวงเงินสดในการซื้อขาย หลักทรัพย์อยู่ในระหว่าง 0.5 - 4.9 ล้านบาท รองลงมาเป็นกลุ่มนักลงทุนขนาดเล็กที่มีวงเงินสด ต่ำกว่า 5 แสนบาท 36.10% และกลุ่มนักลงทุนขนาดใหญ่ที่มีวงเงินสด 5 ล้านบาทขึ้นไป 19.50% ส่วนด้านวงเงินมาร์จิ้น 67.60% เป็นกลุ่มที่ไม่ได้ใช้วงเงินมาร์จิ้นโดยนักลงทุนที่ซื้อขาย หลักทรัพย์ด้วยวงเงินมาร์จิ้นเป็นกลุ่มที่มีวงเงินมาร์จิ้นอยู่ในระหว่าง 0.50-4.60 ล้านบาท คิดเป็น 5.20%

ด้านปัจจัยในการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ พบว่า 54% ให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์ ปัจจัยพื้นฐาน รองลงมา เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยทางเทคนิค 27.40% ส่วนการตัดสินใจซื้อขาย หลักทรัพย์โดยการซื้อขายหลักทรัพย์ตามข่าวลือและตามคำแนะนำของผู้อื่นมี 11.50%

ส่วนการซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยการซื้อขายตามข่าวลือและตามคำแนะนำของผู้อื่น พบว่า ในกลุ่มนักลงทุนที่มีอายุน้อยกว่า 35 ปี มีแนวโน้มอาศัยปัจจัยด้านการซื้อขายตามข่าวลือและ ตามคำแนะนำของผู้อื่น 11.20-40% ส่วนกลุ่มนักลงทุนที่มีอายุสูงกว่า 35 ปี มี 7.20-9.10%

สำหรับแหล่งข้อมูลที่นักลงทุนเลือกใช้ ส่วนใหญ่เลือกใช้หนังสือพิมพ์มากที่สุด 49.50% รองลงมาคือข้อมูลจากโบรกเกอร์ 25.50% เพื่อนฝูงและข่าวลือ 10.30% วิทยุ โทรทัศน์ 7.40% และขึ้นอยู่กับดวง 7.40%

จากการศึกษาของปิยวดี นิยมรัฐ (2534) เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน หัวข้อการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับประสิทธิภาพของตลาดหลักทรัพย์โดยพิจารณาถึงพฤติกรรมราคา

ของหลักทรัพย์ในประเทศไทย

ลักษณะพฤติกรรมการณ์เคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยดังกล่าวสามารถกล่าวได้ว่าลักษณะของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไม่สามารถกล่าวได้ว่าเป็นตลาดที่มีประสิทธิภาพ (Inefficient Market) เนื่องจากลักษณะของตลาดยังไม่สามารถสะท้อนข้อมูลข่าวสารได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะด้านราคาในอดีต ผู้ลงทุนสามารถแสวงหาประโยชน์ได้จากการศึกษาพฤติกรรมการณ์เคลื่อนไหวของราคาในอดีตได้ การขึ้นลงของราคาหลักทรัพย์ อาจจะเป็นผลมาจากการที่ผู้ลงทุนบางคนสามารถแสวงหาข้อมูลของหลักทรัพย์ต่างๆได้ไว และเร็วกว่าผู้ลงทุนรายอื่น จนกระทั่งสามารถนำราคาของหลักทรัพย์นั้นให้สูงขึ้น

เนื่องจากความไม่สมบูรณ์ของตลาด (Market Imperfections) ทำให้ราคาหลักทรัพย์คุณภาพไม่ได้อยู่บนเส้น SML กล่าวคือ ราคาซื้อหรือราคาขายหลักทรัพย์ ไม่เท่ากับมูลค่าที่แท้จริง ดังนั้นราคาหลักทรัพย์จึงมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งหมายความว่ามูลค่าที่แท้จริง ในตลาดที่ไม่สมบูรณ์ไม่ได้เป็นค่าใดค่าหนึ่งเท่านั้น หากเป็นเพียงช่วงของราคาที่เราควรซื้อหรือขายหลักทรัพย์นั้น และการที่ตลาดไม่มีประสิทธิภาพ การเก็งกำไรว่าราคาหลักทรัพย์จะสูงหรือต่ำลง ยังเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

จากการทดสอบสมมติฐานประสิทธิภาพตลาดหลักทรัพย์ของไทยโดยพิจารณาถึงพฤติกรรมราคาหลักทรัพย์เป็นสำคัญนั้น ปรากฏว่าการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ ไม่ได้เป็นไปตามทฤษฎี Random Walk นั่นก็แสดงให้เห็นว่า ตลาดหลักทรัพย์ยังขาดประสิทธิภาพในความหมายกว้างอยู่ Weekly Efficient Market ทั้งนี้ เพราะการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ ไม่เป็นแบบสุ่มลำดับ การเปลี่ยนแปลงของราคาในอดีตมีผลต่อการคาดการณ์ราคาในปัจจุบัน และการที่ได้ผลสรุปว่าพฤติกรรมการณ์เปลี่ยนแปลงของราคาหุ้นไม่ได้เป็นไปตามทฤษฎี Random Walk ก็พอจะมีเหตุผลสมควร หากเราได้พิจารณาข้อสมมติฐานของทฤษฎี Random Walk แล้ว ก็ค่อนข้างสมเหตุสมผล เพราะอย่างน้อยลักษณะตลาดหลักทรัพย์ของไทยยังไม่อาจเป็นไปตามข้อสมมติฐานดังกล่าว กล่าวคือ ในข้อสมมติฐานดังกล่าว จะต้องมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างเสรี และรวดเร็ว จนไม่มีผู้ลงทุนรายใดเอาเปรียบซึ่งกันและกันได้ ในความเป็นจริงยังไม่ได้เป็นเช่นนั้นและผู้ลงทุนบางรายก็ไม่อาจเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลเหล่านั้นอย่างชัดเจน แสดงว่า การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารยังไม่มีประสิทธิภาพ และในข้อสมมติฐานที่กล่าวว่า การตัดสินใจของผู้ลงทุนอย่างมีเหตุผลแต่ความเป็นจริงแล้ว ผู้ลงทุนยังไม่ค่อยมีเหตุผล ส่วนใหญ่จะเล่นหุ้นตามกัน หรือเรียกว่าเล่นตามน้ำ บางรายซื้อหุ้น

เพราะราคากำลังสูงขึ้น ซึ่งอาจจะไม่มีเหตุผลก็ได้ ราคาอาจตกต่ำลงได้ การเล่นหุ้นในลักษณะนี้อาจขาดทุนได้มากกว่าการเล่นหุ้นอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้แล้วราคาหลักทรัพย์ยังไม่มีประสิทธิภาพพอ ยังไม่ได้สะท้อนข้อมูลข่าวสารอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะมีราคาหุ้นหลายหลักทรัพย์ที่มีราคาสูงกว่ามูลค่าที่แท้จริง ซึ่งเป็นการสูงขึ้นอย่างผิดปกติ และด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้ตลาดหลักทรัพย์ของไทยยังขาดประสิทธิภาพอยู่

นอกจากนี้ยังได้มีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ จากการที่ตลาดหลักทรัพย์ของไทยยังขาดการแก้ไข ปัญหาหรืออุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาตลาด จึงควรที่จะเร่งให้ความสนใจและแก้ไขปรับปรุง ให้เร็วที่สุด เพราะตลาดหลักทรัพย์เป็นแหล่งระดมเงินทุนที่สำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของตลาดทุนที่มีบทบาทสำคัญ มีกฎเกณฑ์ และระเบียบในการปฏิบัติ ที่ส่งเสริมการลงทุนอย่างเหมาะสมในประเทศ เพราะในประเทศที่พัฒนาแล้วตลาดทุนจะเจริญเติบโตเป็นร้อยละ 50 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ขณะที่ประเทศไทยในปี 2534 ขนาดของความเจริญเติบโตของตลาดทุนหรือตลาดหลักทรัพย์ มีค่าเพียงร้อยละ 13 ของ GDP ยังห่างจากระดับของประเทศที่พัฒนาแล้วอยู่มาก เพราะฉะนั้น จึงต้องมีแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงให้ตลาดหลักทรัพย์ของไทย เป็นตลาดที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทำได้หลายวิธีด้วยกัน อาทิเช่น ถ้าประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจวิธีและขั้นตอนในการซื้อขายหุ้นในสื่อมวลชนที่เหมาะสมต่างๆ หรือถ้าผู้ลงทุนไม่มีความรู้ที่ลึกซึ้ง พอที่จะตัดสินใจซื้อขายหุ้น ก็ควรสร้างหน่วยกิจกรรมพิเศษ สำหรับวิเคราะห์สภาพของหุ้นแต่ละประเภท ตลอดจนให้ความรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมกับประชาชน นอกจากนี้แล้ว ถ้าขั้นตอนในการซื้อขายหุ้น มีความยุ่งยากและทำให้ประชาชนหมดความสนใจแล้ว ในกรณีนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนหันมาซื้อหุ้นของกองทุนรวม โดยซื้อโดยตรงจากกองทุนรวม นั้นหมายถึง ต้องสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนรวมเพิ่มขึ้นและมีกฎหมายควบคุมอย่างดี และถ้าพบว่าราคาหุ้นไม่ขึ้นลงตามธรรมชาติ อาจทำการแก้ไขได้ คือ ควบคุมการซื้อขายในตลาดของนายหน้าอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ทำการซื้อขายได้ตามความเป็นจริง และขณะเดียวกันก็จัดให้มีหน่วยวิเคราะห์สภาพของหุ้นแต่ละประเภท และให้ข้อมูลในสื่อมวลชนว่าราคาที่เป็นจริงควรเป็นเท่าไร เพื่อไม่ให้ราคาผิดจากธรรมชาติในกรณีที่ข้อมูลในตลาดมีน้อย ควรเผยแพร่ข้อมูลในตลาดให้มากขึ้นทั้งเรื่องต่างๆและในรูปแบบต่างๆแก่ประชาชนทั่วไป สำหรับการซื้อหุ้นในตลาดที่ต้องใช้เงินทุนมาก ต้องปรับปรุงให้แต่ละ board lot มีจำนวนหุ้นลดลง แต่ควรเพิ่มจำนวนหุ้นในตลาดให้มากขึ้นในกรณีที่จำนวนหุ้นที่ซื้อขายในตลาดมีน้อย ทั้งนี้โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้กิจการต่างๆนำหุ้นเข้าตลาดมากขึ้น นอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้ซื้อหุ้นส่วนใหญ่

เจตนาที่จะเก็บกำไรมากกว่าเจตนาที่จะลงทุน อันเป็นผลให้ราคาหุ้นไม่เป็นไปตามธรรมชาติ ดังนั้นควรเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางวิชาการที่ถูกต้องในการซื้อหุ้น พร้อมทั้งชี้ชวนให้เห็นผลเสียของการเก็งกำไรอย่างผิดหลักวิชาการ ส่วนการซื้อขายหุ้นในตลาดที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติตลาดหลักทรัพย์ ควรวิเคราะห์สภาพในตลาดให้ลึกซึ้ง และปรับปรุงกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเสียใหม่ ส่วนในเรื่องสิทธิทางภาษี พบว่า ตลาดให้สิทธิทางภาษีแก่ผู้ถือหุ้นน้อยเกินไป ตลาดควรพิจารณาความเหมาะสมว่าสมควรที่จะปรับปรุงสิทธิภาษีใหม่หรือไม่ นอกจากนี้พบว่า นายหน้ามักหาผลประโยชน์ให้ตนเองอันเป็นผลเสียต่อการซื้อขายหุ้นอย่างยุติธรรมในตลาดหลักทรัพย์ ตลาดควรควบคุมและตรวจสอบนายหน้าให้เข้มงวดขึ้นและปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เกิดความมีประสิทธิภาพของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยคือ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ให้ไปยังประชาชนอย่างทั่วถึง รวดเร็ว และในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้แล้วยังรวมถึงข้อมูลภาวะตลาดหุ้นด้วย เพื่อที่ว่า ประชาชนจะได้ใช้ข้อมูลที่มีอยู่ทั้งหมดอย่างเต็มที่ ในการตัดสินใจซื้อหรือขายหุ้นอย่างมีเหตุผล และเพื่อป้องกันไม่ให้กลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีความได้เปรียบทางด้านข้อมูลข่าวสาร มากกว่าประชาชนทั่วไป เช่น บุคคลภายใน นักวิเคราะห์ นักค้าหุ้น เป็นต้น นอกจากนี้แล้วข้อมูลเกี่ยวกับฐานะของกิจการที่ออกหุ้นก็ควรเผยแพร่ไปยังประชาชนให้ทั่วถึงและเพียงพอเช่นเดียวกัน และรัฐบาลควรควบคุมกิจการ ที่ออกหุ้นให้มั่นคงด้วย

จากการศึกษาของอุษณีย์ สมบูรณ์ทรัพย์ (2537) นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ในหัวข้อ "การบริหารการสื่อสารในภาวะวิกฤต กรณีศึกษาของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย" โดยภาวะวิกฤตของตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งอยู่ในขอบข่ายของการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงวิธีการใช้ระบบและกระบวนการสื่อสารข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อลดหรือผ่อนปรนหรือจัดปิดเป้าผลกระทบต่อตลาดและนักลงทุนในช่วงตกต่ำของดัชนีราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ อันเกิดจากวิกฤตการณ์ต่างๆ โดยแบ่งเหตุการณ์ศึกษาออกเป็น 3 ช่วง โดยเลือกเอาเหตุการณ์โลก เหตุการณ์ในประเทศ และเหตุการณ์ในตลาดหลักทรัพย์เอง ดังนี้

1. ช่วงวิกฤตการณ์สงครามอ่าวเปอร์เซีย เริ่มต้น 2-31 สิงหาคม 2533
2. ช่วงวิกฤตการณ์พฤษภาทมิฬ 4-29 พฤษภาคม 2535
3. ช่วงวิกฤตการณ์กรณีกล่าวโทษคดีบั้นหุ้น 10 พฤศจิกายน - 11 ธันวาคม 2535

การศึกษาครั้งนี้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มผู้ลงทุนธรรมดา
2. กลุ่มผู้ลงทุนสถาบัน
3. กลุ่มสื่อมวลชน

จากการศึกษา ได้ผลสรุปว่า ในภาวะปกติกลุ่มผู้ลงทุนธรรมดาต้องการข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยพื้นฐานของบริษัทจดทะเบียน ได้แก่ ผลประกอบการของบริษัทและผลตอบแทนจากการลงทุนในหุ้นแต่ละตัว ภาวะการเจริญเติบโตของบริษัทที่จะเข้าลงทุน ตลอดจนตัวเลขสถิติทางเศรษฐกิจต่างๆ ในขณะที่กลุ่มผู้ลงทุนบุคคลธรรมดาอีกกลุ่มหนึ่งต้องการข่าวสารที่เกี่ยวกับข่าววงในหรือข่าวลือที่บอกกล่าวหรือได้รับคำแนะนำจากเพื่อน ญาติสนิทรวมถึงโบรกเกอร์ โดยให้เหตุผลว่าหากใช้ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานจากตลาดหลักทรัพย์จะรวบช้ากว่าซื้อขายหุ้นตามข่าวลือ ซึ่งเห็นผลกำไรเร็วกว่า แสดงว่ากลุ่มผู้ลงทุนบุคคลธรรมดา มีทั้งนักลงทุนระยะยาวและระยะสั้นที่หวังผลตอบแทนจากการลงทุน โดยพิจารณาตัดสินใจซื้อขายจากข้อมูลพื้นฐาน กับนักเก็งกำไรที่หวังผลตอบแทนจากส่วนต่างของราคาหุ้นในช่วงสั้นๆ จึงเลือกลงทุนโดยอาศัยข่าววงใน จากการบอกกล่าวของคนรอบข้างเป็นหลักในการตัดสินใจลงทุนซื้อ ขายหุ้นเท่านั้น

กลุ่มนักวิเคราะห์ต้องการข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยพื้นฐานและสภาวะการซื้อขายของตลาดหุ้นทั่วโลก โดยดูจากปัจจัยด้านเทคนิคประกอบ รวมทั้งข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองทั้งในและต่างประเทศ ข้อมูลตัวเลขสถิติจากแหล่งข้อมูลอื่น ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย และรายงานจากวารสารการเงินต่างๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกลงทุนในหุ้นต่างๆ

กลุ่มสื่อมวลชนต้องการข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลสภาพตลาดโดยรวมและข้อมูลปัจจัยพื้นฐานของบริษัทจดทะเบียน ได้แก่ ผลการดำเนินงานของบริษัทและข่าวการขยายกิจการซึ่งส่งผลกระทบต่อกระแสเคลื่อนไหวของราคาหุ้น

ในช่วงภาวะวิกฤตทั้ง 3 เหตุการณ์ กลุ่มผู้ลงทุนบุคคลธรรมดาต้องการข่าวสารเกี่ยวกับความคืบหน้าและข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรวมถึงผลกระทบของเหตุการณ์ และต้องดำเนินการชี้แจงโดยด่วน หากเหตุการณ์ยืดเยื้อควรชี้แจงเป็นระยะๆ เพื่อให้ผู้ลงทุนจะได้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนอย่างถูกต้องและทันเวลา

กลุ่มผู้ลงทุนสถาบันต้องการข่าวสารเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ ณ ขณะนั้นรวมทั้งต้องการรายงานผลความคืบหน้าของเหตุการณ์ โดยเน้นความกระชับชัดเจนของข้อมูลด้วยโดยเฉพาะ

กรณีกล่าวโทษคดีบั่นทอน ควรชี้แจงให้ชัดเจนผ่านสื่อมวลชน การที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ ไม่ออกมาชี้แจง ทำให้ผู้ลงทุนเกิดการคาดเดาเอาเอง ส่งผลให้เกิดข่าวลือแพร่กระจายค่อนข้างมาก จนเกิดการชุมนุมประท้วงของนักลงทุน

กลุ่มสื่อมวลชน ต้องการข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบของเหตุการณ์ ตลอดจนความคืบหน้า และการขยายผลของเหตุการณ์ รวมถึงมาตรการในการแก้ปัญหาอย่างทันเหตุการณ์โดยชี้แจงอย่างเร่งด่วน เพื่อสามารถนำออกเผยแพร่ให้เป็นข้อมูลของนักลงทุนต่อไป

โดยสรุปแล้วจะเห็นว่าข่าวสารที่กลุ่มผู้รับแต่ละกลุ่มต้องการในภาวะปกติจะแตกต่างกัน คือ กลุ่มสื่อมวลชนและกลุ่มบุคคลธรรมดา ทั้งนักลงทุนระยะสั้นและระยะยาว ต้องการข่าวสารจากตลาดหลักทรัพย์ฯ เพียงบางส่วน นอกนั้นหาได้จากแหล่งอื่น

ส่วนในภาวะวิกฤตกลุ่มผู้รับสารทุกกลุ่มมีความต้องการข่าวสารคล้ายคลึงกันคือ ข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบและความคืบหน้าของเหตุการณ์ รวมทั้งมาตรการ การแก้ปัญหาที่ชัดเจน และรวดเร็วทันเหตุการณ์ สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการตัดสินใจได้ทันที

แต่จากการสันนิษฐานที่ว่า การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและทันเหตุการณ์สามารถแก้ไขภาวะวิกฤตให้กลับคืนสู่ภาวะปกติได้ดีขึ้น ผลการวิจัยแสดงการสนับสนุนข้อสันนิษฐานเป็นบางส่วน ทั้งนี้ เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์ฯ มิได้ดำเนินการสื่อสารครบถ้วนตามขั้นตอนการสื่อสารในภาวะวิกฤตของลูคัสซิวสกี (Lukaszewski, 1990:68-69)

จากข้อสันนิษฐานที่ว่าในภาวะวิกฤตกลุ่มประชากรเป้าหมายมีความไวในการรับข่าวสาร ผลการวิจัยสนับสนุนข้อสันนิษฐาน ซึ่งเป็นไปได้ตามแนวคิดของโรบินสัน (Robinson, 1968, : 510-511) ที่ว่าภาวะวิกฤต เป็นเหตุการณ์ที่ผู้เกี่ยวข้องรู้สึกขาดข่าวสารอย่างรุนแรงผิดปกติ

จากข้อสันนิษฐานที่ว่า การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ถ้าเป็นการสื่อสารตรงต่อกลุ่มเป้าหมาย ผลการวิจัยสนับสนุนข้อสันนิษฐานเป็นบางส่วน เพราะตลาดหลักทรัพย์ฯ มิได้ดำเนินการด้านเครือข่ายข่าวสารที่มีประสิทธิภาพและครบวงจรให้ถึงกลุ่มเป้าหมายต่างๆ อย่างเหมาะสม ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ตามแนวทางของลูคัสซิวสกี (Lukaszewski, 1990:68)

นอกจากนี้การวิจัยยังพบข้อมูลที่น่าจะเป็นแนวทางสำหรับการเตรียมข่าวสารในกรณีวิกฤตคือ

1. ข่าวสารที่มีสาระให้ข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์และปัจจัยพื้นฐาน มีผลให้ความตื่นตระหนกลดลง

2. ข่าวสารที่มีสาระแสดงถึงความผ่อนคลายของเหตุการณ์จะส่งผลให้การเคลื่อนไหวของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ฯ กล่าวคือ อาจทำให้ดัชนีปรับตัวเพิ่มขึ้นหรือไม่ก็ปรับตัวลดลงตามปกติไม่รุนแรงเท่าช่วงวิกฤต

3. ข่าวสารที่มีสาระเกี่ยวกับมาตรการแก้ไข การรับรอง การค้าประกัน การชดเชยฟื้นฟูหรือการขยายโอกาส การผ่อนคลายกฎข้อบังคับ จะส่งผลต่อการปรับตัวของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ฯ ในทิศทางที่ดีขึ้น

นอกจากนี้ผลการศึกษาวิจัย บ่งชี้ว่า การเตรียมมาตรการต่างๆ ในการแก้ไขวิกฤตการณ์ล่วงหน้า ก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ที่เข้าสู่วิกฤต ควรเป็นนโยบายสำคัญของการบริหาร การสื่อสารสำหรับองค์กรตลาดหลักทรัพย์ฯ มีประสิทธิภาพภาวะวิกฤต จากสาเหตุหลายประการ ทั้งเหตุการณ์ของโลก เหตุการณ์ในประเทศและสภาพในตลาดเอง ดังนั้นจึงควรมีการเตรียมการด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและต้องครอบคลุมถึงปัจจัย องค์ประกอบของการสื่อสารอย่างครบถ้วน ซึ่งเริ่มจากผู้ส่งสาร หรือแหล่งสาร สาร ช่องสารและผลกระทบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย